

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy iven. Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdij minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	---	---

Tartalom. A szatmári protestáns irodalmi kör. Csiky Lajos. — A szatmári protestáns irodalmi kör alapszabályai az 1892. július 13-án tartott szervező bizottsági gyűlés szövegezése szerint. — Közügyeink. Egyházmegyei gyűlés. * * * — Különnfélék. — Hirdetések.

A szatmári protestáns irodalmi kör.

Megígértük lapunk olvasóinak, hogy visszatérünk a czímben foglalt kör fölötti véleményünk elmondására, hogy előadjuk gondolatainkat, melyek azon hír vételére támadtak bennünk, hogy szatmári hittestvéreink, egyházunk iránti lángoló szerelmüktől indítva, egy kört alkotnak hazai protestantismusunk létérdekeinek támogatására, tanügyünk s a hitélet fejlesztésére. Mult számunkban közöltük már a kör ügyében a szervező bizottság által kibocsátott fölhívást, most pedig lentebb, e soraink után kiadjuk a kör alapszabályait is. Mikor e sorokat írjuk, nem ismerjük még a folyó hó 8-ikán 4 órakor Szatmár városában tartott alakuló gyűlés lefolyását, csak egyet tudunk, hogy ott voltunk azon lelkünk őszinte, meleg érdeklődésével, s hogy szívünk mélyén áldást kívántunk a munkára, melyet ottani barátaink megindítottak, s kérjük a jó Istent, hogy legyen ott Szentleke kegyelmével a hitben testvérek szent célú gyülekezetében.

Megvalljuk, hogy midőn először a kör alakulásának tervéről hírt vettünk, aggasztott azon gondolat, vajjon nem akar-e ezen kör konkurrencziát támasztani a már meglévő Magyar Protestáns Irodalmi Társaság ellen, melynek létjogosultságát, működésének áldásos voltát elvitatni egyáltalában nem engednők, mely hazánk protestantismusának történetében oly korszak-alkotó mozzanat, melyet abból kitörölni, vagy mindenáron mással helyettesíteni akarni, — legalább azt mai irányzatában tekintve, — mi egyházunk legszentebb létérdekei elleni vállalkozásnak tekintendők.

De úgy a felhívás, mint az alapszabályok, nagy örömmünkre arról győztek meg bennünket, hogy itt egy kisebb körre hatni szándékozó testvér-társaságról van szó, mely amant támogatni van hivatva, s mint testvér-érelmü belmissiói egyesület kéz-kezet fogva akar haladni a mellett, kiválasztva egy külön munkatért, hogy azt művelje erejének javával, munkásságának legodaadóbb erejével.

Nagyon helyesen! A charismák különbözők, s a feladat is, melyet egy-egy embernek meg kell oldania, különböző a másik ember feladatától. Erkölcstanilag jól lehet igazolni azon tételt is, hogy ne törekedjünk mander áron egyetértésre, mert akkor megakad a szellemvilág előhaladása: hogyne lehetne akkor igazolni azon felfogást, ha az elvekben és meggyőződésekben azonos egyének, midőn a célzott egynek ismerik el, s lényegben ugyanazon irány felé törekednek, a szükséghez képest más és más téren akarják kifejteni erőiknek nagyobbik részét?

Üdvözet, meleg üdvözet szatmári testvéreinknek, barátainknak, kik ott ama sokfelől veszélyeztetett órállomásokon, felfogva egyházunk nehéz helyzetét, összeállottak ama szép belmissiói egyesület életre hívására! Fogadják üdvözetünket, fogadják ezen egyházi lap igénytelen, de a belmissiói ügyek iránt, egyházi hivataloskodásának kezdete óta meleg érdeklődéssel viseltető szerkesztőjének igaz tiszteletét! Még ha az augusztus 8-iki gyűlés valamely okból nem sikerült volna is, a mit ugyan nem szeretnénk hinni: a mag ei van vetve, csirába kelend az okvetetlenül és e zsinati év egy szép új gondolatnak fellobbanását és életrekeltét jegyzi föl krónikájának lapjaira.

Lentebb, az alapszabályok 2. §-ában, jelezve van a kör magasztos célja. Nem akarjuk azt anticipálni, sem magasztaló paraphrassal körülírni. Legyen elég annyit mondanunk: ha sikerül azon czélokat a körnek elérni, Sionunk templomának falai, oszlopoi építése körül nagy

dolgokat tettek a kezdeményezők, s büszke lehet Szatmár, hogy ily mozgalom indult ki köréből.

Előszóval tanulmányoztam mindig azon egyház-közsegeink vagy egyházközeink egyháztársadalmi életét, melyek veszélyeztetett helyeken hordják és tartják fenn felekezetünk részéről az evangéliom fáklyáját. Itt a mi egyházkerületünkben megfordultam az utolsó évek alatt többek közt Nagy-Becskereken, Szegeden, Szatmárt és Máramaros-Szigeten, s mindenütt, a hívek részéről is, az egyház ügyei iránt lángoló buzgóságot, meleg egyházas-ságot tapasztaltam, s azon gondolat érlelődött meg mindinkább bennem, hogy ezt a mi jó kálvinista vallásunkat igazán jól nevezzük mi magyar vallásnak: teljes mértékben magán hordozza az a magyar nép jellemét. Hiszen tudjuk, hogy ha a magyar nemzetet nem fenyegeti veszély, elaluszik benne a harcviág s meggyöngül az ellenállási energia, míg ha feltornyosulnak feje fölött a borongó felhők, ha vihar csapdossa, akkor tér vissza bizalma magához, akkor van hite ősi erényében . . . Ugyan hogy lehet az, hogy a nagy kálvinista Debreczent a sokkal kisebb Szatmár megelőzte egy ilyen belmissiói egyesület létrehozásában?!

Csiky Lajos.

A szatmári protestáns irodalmi kör alapszabályai

az 1892. július 13-án tartott szervező bizottsági gyűlés
szövegezése szerint.

I.

A kör czíme és székhelye; célja és munkaköre.

1. §. A kör czíme: „Szatmári protestáns irodalmi kör“. Székhelye: Szatmárnémeti.

2. §. A szatmári protestáns irodalmi kör célja: egyháztársadalmi téren a protestáns öntudat, az egyházas közszellem ápolása, egyházalkotmányunk s önkormányzatunk alapelvei, protestáns intézményeink s ezek között különösen tanügyünk iránt az érdeklődés fentartása és fokozása, valamint a vallásos erkölcsi színvonal emelése, a hitélet fejlesztése.

3. §. E cél elérésére a kör, protestáns írók és irodalom-pártolók közreműködésével lapot ad ki, időnként felolvasásokkal egybekötött összejöveteleket rendez s vallásos és erkölcsi irányú dolgozatokat bocsát közre.

II.

A kör tagjai.

4. §. A kör tagjai kétfélek: a) alapítók és b) rendes tagok.

5. §. Alapító tagok azok, kik legalább 20 frtot fizetnek a kör pénztárába. — Ilyenek lehetnek egyesek és testületek egyaránt.

6. §. Rendes tagok azok, a kik kötelezik magokat, hogy legalább 3 éven át 2 frtot fizetnek a kör pénztárába.

III.

A kör tisztviselői.

7. §. A kör tisztviselői: a) elnök, b) alelnök, c) titkár, d) pénztáros, e) ügyész.

8. §. Az elnök vagy akadályoztatása esetén az alelnök a társaság képviselője a hatóságok és mások irányában; ő hívja össze a közgyűlést és a választmányi üléseket; mindezek elnököl és csak szavazatok egyenlősége esetén szavaz, mely esetben szavazata dönt. Tiszti állásánál fogva a választmány-nyal együtt vezeti és igazgatja a kör ügyeit. Joga van a kör pénztárát bármikor megvizsgálni; sürgősebb fizetéseket 50 frt erejéig útalványoz, de azt utólagos jóváhagyás végett a legközelebbi választmányi ülésen bejelenti.

9. §. A titkár úgy a közgyűléseken, mint a választmányi üléseken előadói tisztet végez, vezeti a jegyzőkönyvet és a határozatok végrehajtásáról gondoskodik. Jelentést tesz a kör működéséről; folytatja a levelezéseket; felügyel az írástárra; a kör tagjainak névsorát nyilvántartja.

10. A pénztáros kezeli a pénztárt, felügyel a kör jövedelmeinek befolyására; a bevételekről és kiadásokról pontos számadást vezet, a pénztár állásáról és a pénztári kezelésről a választmányi üléseken jelentést tesz, elkészíti a költségelőirányzat tervezetét és a közgyűlésnek beterjesztendő részletes számadást, kifizeti az elnök által a pénztárra útalványozott összegeket.

A pénztárosi teendőket egyelőre a titkár fogja végezni.

11. §. Az ügyész a társaság jogügyi képviselője.

12. §. Az elősorolt tisztviselők úgy a köz-, mint a választmányi üléseken szavazattal bírnak.

13. §. A tisztviselők a közgyűlés által, általános szavazattöbbséggel 3 évi tartamra választatnak.

IV.

Az igazgató választmány.

14. §. Az igazgató választmány, mely a tisztviselőkön kívül 30, és pedig 10 székhelyen lakó és 20 vidéki tagból áll, az elnökök egyikének vezetése alatt a szükséghez képest üléseket tart; igazgatja a kör ügyeit; meghatározza a kiadványokat s az azokra fordítandó összeget; megállapítja a közgyűlés tárgyait és napját. Gondoskodik a kör vagyonának lelkiismeretes kezeléséről, a számadások megvizsgálásáról. A választmány nevezi ki szükség esetén a helyettes vagy segéd tisztviselőket. A választmány a maga kebeléből szerkesztő bizottságot választ, e bizottság élén a lapszerkesztővel gondoskodik a kiadványok kibocsátásáról s minél szélesebb körben leendő elterjesztéséről, valamint felolvasó estélyek rendezéséről.

15. §. Határozathozatalra az elnökön kívül legalább 5 tag jelenléte szükséges.

16. §. A választmány tagjait a közgyűlés viszonylagos szótöbbséggel 3 évi tartamra választja, választmányi tag lehet a kör bármely tagja, tekintettel a kör körül szerzett érdemeire, avagy irodalmi tevékenységére.

V.

Közgyűlések.

17. §. A közgyűlést alkotják: az alapító és rendes tagok, továbbá az alapító tagul jelentkezett testületek képviselői és a kör tisztviselői.

18. §. A közgyűlés, tekintettel az esetleges meghívásokra, évenként egyszer a választmány által meghatározandó helyen és időben tartatik.

19. §. Határozatok a jelenlevők többsége által, rendesen nyílt szavazás útján hozatnak. Titkos szavazásnak választásoknál, avagy tisztán személyes kérdések eldöntésénél van helye.

20. §. A közgyűlés tárgyai: a) titkári jelentés a társaság évi működéséről; b) az évi számadások megvizsgálása, a jövő költségvetés megállapítása; c) minden 3 évben a tisztségviselők és választmányi tagok megválasztása, s évenként az időközben netalán megürült tisztségviselői vagy választmányi tagsági helyeknek betöltése; d) indítványok tárgyalása; e) az alapszabályok módosítása. Ez azonban csak 5 tagnak a megelőző választmányi üléshez írásban beadott indítványára, vagy magának a választmánynak kezdeményezésére tárgyalható, mi a meghívókon mindenkor mint tanácskozási tárgy megjelölendő.

VI.

A kör kiadványai.

21. §. A kör kiadványai: a) lap, melyben a kör céljainak megfelelő közlemények foglaltatnak; b) közérdekű, vallásos és erkölcsi irányú olvasmányok.

Az alapítók és rendes tagok a kör kiadványait a választmány által időről időre megállapítandó kedvezményes árban kapják.

VII.

A kör jövedelmi forrásai, vagyona.

22. §. A kör bevételeit képezik: az alapítványok, tagsági és előfizetési díjak.

23. §. Az alapítványok kamatai és a tagsági díjak a kör költségeinek fedezésére fordítatnak; de az alapítványi összegek alaptőke gyanánt biztosan elhelyeztetvén, gyümölcsöt nem szelhetnek.

24. §. Felülfizetések és egyéb bevételek, a mennyiben alapítványi természettel nem bírnak, bármikor folyóvá tehetők.

VIII.

A kör pecsétje és feloslása.

25. §. A pecsét a kör címének köriratával ellátva, a titkár őrizete alatt áll.

26. §. A kör feloslását csak oly közgyűlés határozhatja el, mely egyhavi előleges kihirdetés folytán egyenesen e célból hívatott össze, és melyen a jelenlevők kétharmada a feloslás mellett van.

27. §. Feloslás esetén a kör vagyona a tagok között semmi szín alatt fel nem osztható, hanem úgy alaptőkéje, mint minden egyéb vagyona a Szatmárnémeti ev. ref. főgimnázium és ev. ref. lelsőbb leányiskola között ösztöndíj-alapra egyenlően megosztandó.

28. §. A kör feloslását vagy alapszabálymódosítását célzó határozatok, foganatosítás előtt — megerősítés végett — a magyar kir. belügyminiszter elé terjesztendők.

29. §. Ha a kör a jelen alapszabályokban kitűzött céljától és működési körétől eltérne, annyira, hogy működésének folytatása az állam, vagy a kör tagjainak anyagi érdekét veszélyeztetné: működése a kir. kormány által felfüggesztetik s

az elrendelendő vizsgálat eredményéhez képest a kör az alapszabályok pontos megtartására feloslátás terhe alatt útasítatik, esetleg végleg fel is oszlattatik.

Közügyeink.

Egyházmegyei gyűlés.

Az alsó-szabolcs-hajdúvidéki egyházmegye ez évi rendes közgyűlése f. hó 4-ikén Debreczenben, a vármegyeház nagytanácstermében folyt le tagjainak élénk érdeklődése mellett. Sajnos, hogy az előző napon tartott lelkészgyűlésről ez már nem mondható el, mert ennek, — mint évek óta a legtöbbször, — alig volt egyéb tárgya, mint a saját pénztáráról való jelentés. Mindnyájan beismerjük és régóta mondogatjuk, hogy ez nem jól van így; a lelkészek egyik e. m. közgyűléstől a másikig alig látják egymást, az őket s egyházunkat érdeklő kérdéseket egymás közt megbeszélni, megvitatni alkalmuk nincsen; hogy az együvetartozás érzetét nincs a mi ápolja és erősítse, ennél fogva hiányzik az a közszellem, melynek éltető és termékenyítő hatására oly szükség volna. Mindez azonban eddig csak gyáva lamentáció maradt, mert a kezdeményezésre restek, a siker iránt kishitűek vagyunk. Mi hozzánk még nem jött el a pünkösti lélek, mert talán nem is voltunk még — mint amaz első tanítványok — „mindnyájan egy akarattal együtt“. Hát csak várunk. Várjuk az angyal megjelenését, ki „megháborítsa a közöny Bethesda-jának vizét“.

De hiszen nem arról ígértem én a szerkesztő úrnak egy rövid tudósítást, a mi nem volt, hanem az e. m. közgyűlésről, a mely, mint mondtam, az alkalmatlan idő daczára — midőn csaknem mindenkit elfoglal a gazdálkodás — elég szép érdeklődés mellett folyt le Szeremlei József esperes és gr. Degenfeld József gondnok urak elnöklete alatt.

Erre térek hát.

Esperesünk emelkedett, buzgó imádsága után kezdetét vette a tanácskozás. Az első perczek halottaink emlékének voltak szentelve. Bévész Bálintnak, a mindnyájunk által őszintén megsiratott püspökünknek elhunyt feletti fájdalunk és gyászunk jegyzőkönyvünkben is kifejezést nyert. Egyházmegyénk két Nestorának, Kálmán Lajos p.-ladányi lelkésznek, ki egyházában 50 évig, a tanácsbírószágban pedig 30 évig szolgált, és Pethő Bálint csegei lelkésznek, ki 45 éven át sáfárkodott a rábízottakkal, emlékezete örökített. Résztétel adózott a gyűlés világi elnöke irányában is, a ki fenkölt szellemű nejeinek, néh. Szilassy Irma grófnénak elhunytát gyászolja.

Mikor főt. Kiss Aron úrnak püspökké választását bejelenté az elnökség, felzúgott a lelkesült „éljen“ s a reá Isten áldását kérő fohász minden jelenlevő szívében visszhangra talált.

Az arról való jelentés, hogy P.-Ladányban Eröss Lajos, Csegén Bertalan Gábor, Földesen pedig Kiss Ferencz választattak meg lelkészekül, és hogy a választás mindenütt rendben és közmegelegedés szerint történt, örvendetes tudomásul szolgált. Eröss L. csak jövő évi ápril 24-ikén szándékozván új állomását elfoglalni, minthogy 1892. január 1-től kezdve mostani helyén is, P.-Ladányban is élvezi e javadalmat, e 4 hónapi földesi fizetésének felét, kivéve a palástdíjakból befolyó

részt, az e. m. lelkési gyámintézet pénztárába tartozik beszo-
gáltatni.

Lelkésjelölő bizottságba az eddigi tagok újból megvá-
lasztattak. Ezután esperes úrnak az egyházak állapotáról gon-
dosan szerkesztett évi jelentése olvastatott fel, mely annak
constatálásával, hogy egyházmegyénkben a haladás úgy anyagi,
mint erkölcsi és vallásos tekintetben is mindenütt tapasztalható,
valósággal megörvendeztette a hallgatókat. Az egyház, tanügy és
jótékony intézetek oltáira hozott áldozatoknak hosszú sora van fel-
mutatva a jelentésben. A kiválóbbak közül feljegyzek egy párt.
Ime: Szoboszlón a közbirtokosság 200 hold földet engedett át
az egyháznak 50 évi használatra, hogy annak jövedelméből (most
3700 frt az évi hasznóbér) iskoláit szaporíthassa. Hadházon a
tagosító közbirtokosság mintegy 80 holdnyi földbirtokkal aján-
dékkozta meg az egyházat. A csegei volt urbéres gazdák iskolára
és orgonakészíttetésre ismét jelentékeny összeget adományoztak.
De meg is látszik a hívek áldozatkészségének eredménye! A legközelebbi
10 év alatt 25-tel szaporodtak iskoláink. Szoboszló egy maga 6-tal
neveli most ezek számát. Azonkívül, hogy minden egyházköz-
ség igyekszik a maga templomát több-kevesebb áldozattal jó
karban tartani, eszínosítani, ezidőszerint egyszerre két helyen
épül egészen új templom: B.-Német-Ujvároson és Saápon.

A b. e. Kálmán Lajos halálával megürült tanácsbírói
székbe, a beérkezett s a mellékteremben felbontott szavazatok
alapján Zsigmond Sándor e. m. főjegyző megválasztatván,
az esküt letette. Sokkal ismertebb az ő neve, mintsem hogy
említeni kellene: milyen erőt nyert a tanácsbírói kar e tehet-
séges, munkás és nemes ambíciótól sarkalt új tagjában.

Több-kisebb, kevésbé közérdekű tárgy után egy mind-
nyájunkat kellemetlenül érintő ügy került a gyűlés asztalára,
melyet a következőkben ismertetek.

A nánási egyháznak volt egy pénztárnoka: Gy. S., ki
íránt oly nagy volt a presbyterium bizalma, hogy 3 évenként
mindig egyhangúlag választotta meg. Az 1887—88—1889—90.
évi cyclusnak első évéről 1890. elején adta be számadását, s
ez — mint a számvevők jelentették — jelentékeny pénztárma-
radványt tüntetett fel; de mivel az már a következő évi szá-
madásban bevételként fordult elő, az a számadás pedig még
vizsgálat tárgyát nem képezte, s mivel — mint másutt is szokás —
a számvevők csak a számadást vizsgálták, nem pedig egyszersmind
a pénztárt is: pénzhiányt nem constatáltak. Egyháztanács elé
kerülvén a számvevői jelentés, innen azzal adott az ki lelkész-
elnöknek, hogy a kifogásolt számadást a pénztárnoknak adja
vissza s tőle az ellenészrevételeket bevén, 8 nap alatt a szá-
mvevőséggel közölje. Pénztárnok az ellenészrevételeket meg-
tette, a számadást kitűzött időre újra beadta, a lelkész-elnök
azonban nem közölte azt a számvizsgálókkal, hanem csak
akkor bocsátotta rendelkezésükre, mikor, mintegy 8 hónap
mulva a pénztárnok meghalt. Ekkor aztán a hátralevő 2
esztendőről is megvizsgáltatván a számadás, a 3 évről
összesen körülbelül 6700 frt pénztármaradvány mutatkozott,
sajnos azonban, csak . . . papíron, mert a kasz-
zában nem volt.

Ez még nem lett volna nagy baj, ha a pénztárnok ha-
gyatéka elég fedezet lett volna, de bizony az csak 1700 frt
erejéig nyújt biztosítékot. Hogy tehát a hiány, a mennyire
lehet, fedezve legyen: az egyháztanács értékesíttetni akarta
azt a néhány darab nyugtát, melyeket a néhai pénztárnok írtai

közt találtak, de a melyeknek megfelelő tételek számadásai-
ban elő nem fordultak. E czélból P. L.-t 633 frt, Ny. I.-t 775
frt, H. M.-t 2100 frt erejéig elmarasztalta s őket ezen össze-
gnek az egyházpénztárába visszatérítésére kötelezte. Ezek azon-
ban, kik közül egyik sem tartozik az egyháztanács hatósága
alá, az ellenök hozott végzést az egyházmegyére felebbezték,
és felebbezésükben kifejtik, hogy ők a kérdéses összegeket a
volt pénztárnokkal annak idejében elszámolták, hibájok csak
az, hogy nyugtáikat — a melyek voltaképen nem is nyugták,
hanem csak a náluk kevés időre letétbe helyezett pénzekről
szóló elismervények voltak — nem követelték vissza.

Esperes úr a presbyterium kértére vizsgálatot tartatott
ez ügyben Nánáson, és pedig, minthogy fegyelmi feljelentés
nem történt, csak közigazgatási úton. Ez a vizsgálat tartó kül-
döttség az imént előadottakat állapította meg, és jelentése
alapján, többek hozzászólása után azt a határozatot hozta az
egyházmegye, hogy

1) a nánási egyháztanács fentebb említett elmarasztaló
végzése feloldatik;

2) az egyháztanács útasíttatik, hogy a pénztárhiány fe-
dezése végett a fokozatos felelősség elve szerint újabb, első
fokú végzést hozzon;

3) a presbyterium és elnökei ellen mulasztás és hanyag-
ság miatt a fegyelmi vizsgálat elrendeltetik s az ennek fog-
natosítására kiküldendő tanácsbíró urak megbízatnak, hogy a
Nánáson támadt ingerültség és forrongás lecsendesítésére s az
odiosus ügy békés elintézésére minden lehető megtegyenek.

(Nem akarok e tárgyhoz hozzá szólni, — úgy is csak re-
ferádára vállalkoztam, — de alkalomszerűnek látom felvetni
azt a kérdést: vajjon azok az egyházközségi főgondnokok, kik
nagyobb egyházainkban egyebet sem tesznek, mint a lelkészszel
együtt elnökölnék, nem arra valóak volnának-e, hogy az egyház
vagyonai ügyei felett első sorban öröködjének? Nem igazságos és
nem is czélszerű dolog anyagi kérdésekben is a papra hárítani
a legnagyobb terhet, elég gondot és fáradságot okoz annak
kivált nagyobb gyülekezetekben a saját dolga is).

E sok időt igénybe vett tárgy elintézése után nagyobb
érdeklődést már csak a 6-ik egyházkerület felállításának kér-
dése keltett, melyre nézve az mondott ki, hogy mivel az
újabb superintendens kiválasztását pusztán csak közigazgatási
tekintetek indokolnák, ezek pedig nem elég nyomósak arra,
hogy érettük százados kötelekeket szétzakítsunk: egyházmeg-
yénk nem tartja azt szükségesnek; de ha azt sürgető egy-
házmegyék magukra nézve azt tartják üdvösnek: a ker. sze-
retet elvénel fogva elszakadásuk elé nem kíván akadályt vetni.

Sok tárgy nyert ugyan még a felsoroltakon kívül is elin-
tézést, de így is hosszúra nyult tudósításomat nem akarom
még tovább nyújtani. Azt azonban megemlékszem méltónak tar-
tom, hogy Nádudvaron egy hitsorsosunk alkalmatlannak ta-
lálván magára nézve azt, hogy minden esztendőben fizessen,
miután először a közalapi, később az egyházi adó fizetése alól
magát megfelelő összeggel mentesítette, most a reá ki rótt
6%-os iskolai adótól akar menekülni, és pedig oly módon,
hogy e nemű évi tartozásának 14-szeresét, azaz ötszáznegyven
frtot egy összegben adná be az egyház pénztárába. Az egyház,
tekintettel arra, hogy ezt kérvényező tagja most 66 éves, el-
fogadta az ajánlatot, természetesen egyházmegyénk is szívesen
megadta beleegyezését.

Végül még azt jegyzem fel, hogy a 10 éves mandátum

lejárván, esperes úr a maga és összes tisztviselőtársai lemondását bejelentette. Az új választás és a szavazatoknak jövő évi márczius végéig leendő beadása elrendeltetett.

Délután egy fegyelmi ügyben a bíróság tartott ülést.

* * *

Különfélék.

A „Magyar Prot. Irod. Társaság“ céljaira lapunknál bejött összegekről — kötelességünkhöz képest — mindig beszámoltunk az illetőknek és általában olvasó közönségünknek. Ujabban bejött hozzánk az újfelhértói ev. ref. egyház részéről a prot. népies irodalmi társaság országos alapjára 25 frt 30 kr, mely összeg a következő adományokból jött össze: Genesi Sámuel 2 frt, Kálmán Dezső 1 frt, Csajkos Gyula 1 frt, Szunyoghy András 1 frt, Kubinyi István 1 frt, Szunyoghy Miklós 1 frt, Kálmánchev Menyhért 50 kr, Aranyos József 40 kr, Kálmánchev Bertalan 60 kr, Nagy Kálmán 1 frt, Posgai Vince 40 kr, Dr. Rhenes Imre 50 kr, Csiszár János 50 kr, Kálmánchev Rudolf 50 kr, Szoboszlay Imre 1 frt, Salkovics Lajos és neje 1 frt, Maklári István 1 frt, Kálmánchev Márton 1 frt, Margitai Gyula 1 frt, Szunyoghy István 1 frt, Kis Gy. István id. 50 kr, Istenes András 1 frt, Dr. Nagy Ferencz 1 frt, Szabó Ferencz 50 kr, Erdődi Miklós 1 frt, Tárkányi József 1 frt, Kálmánchev János 40 kr, Kálmánchev Miklósné 50 kr, egy valaki 20 kr, Janthó Gáborné 40 kr, Váradi János 40 kr, Váradi Dániel 50 kr, Szuhi János 50 kr, összesen 25 frt 30 kr. Mult júli. hó 30-án beküldtük Budapestre a Társaság pénztárnokának a nálunk utóbb gyűlt 7 frt 25 krt. F. hó 8-án pedig ezen most elszámolt 25 frt 30 krt küldtük be. Előzőleg már összesen 705 frt 84 krt küldvén föl a pénztárnokhoz, összesen 738 frt 39 kr gyűlt be nálunk a nevezett célra. Csiky Lajos.

Adományok a temesvári és szigeti ev. ref. egyházak javára.

Kálmán Dezső újfelhértói ev. ref. lelkész úr a fentnevezett egyházközségek javára a saját egyházában gyűlt következő adományokat tette le elszámolás céljából lapunk szerkesztőjénél: 1. Temesvári reform. egyház részére: özv. Koczogh Istvánné 1 frt, konfirmandusok gyűjtése Kálmánchev Lajos és Papp Juliánna által 1 frt 41 kr, Kálmán D. 64 kr, együtt 3 frt 05 kr. — 2. M.-szigeti evang. reform. egyház javára begyűlt összeg: Csajkos Gyula 2 frt, Genesi Sámuel 2 frt, Szunyoghy Miklós 1 frt, id. Szunyoghy Bertalan 1 frt, László Imre 2 frt, Szunyoghy Imre 1 frt, Kálmánchev Menyhért 1 frt, Nánási István 1 frt, Aranyos József 60 kr, File Károly 20 kr, Nagy Imre 40 kr, Dancs Miklós 20 kr, Dancs Imre 20 kr, Szoboszlay József 1 frt és egy sorsjegy ára 50 kr, összesen 14 frt 10 kr.

Hit, remény és szeretet könyve. Ez a címe azon imádságos könyvnek, mely lapunk szerkesztőjétől első kiadásban 1884-ben, másodikban 1889-ben jelent meg összesen 11,000 példányban. Immár csaknem teljesen elfogytak a második kiadás példányai is, s Csiky Lajos, a második kiadásra a különböző egyházi lapokban tett bírálati megjegyzések figyelembe vételével, útja átdolgozván művét, beküldte azt Budapestre a

kiadó angol „Vallásos íratokat terjesztő Társaság“ budapesti főügynökéhez, Gladischefszky Károly lelkész úrhoz.

Tízéves találkozás. Kedves pályatársak! Midőn 1882-ben a theológiát Debreczenben elvégeztük, abban állapotunk meg, hogy ha Isten kegyelme megtart, tíz év mulva baráti találkozásra ismét össze fogunk Debreczenben gyűlni. Erre most az egyházkerületi gyűlés utolsó napjain tartandó lelkészfelavattással nagyon kedvező alkalom nyílik. Felkérlek azért kedves pályatársak, hogy az aug. 27-iki ünnepélyre, mint tízéves találkozóra is, lehetőleg családotól okvetetlen eljőjjetek. Krassó, 1892. aug. 5. Ferenczy Gyula, ev. ref. lelkész. — (Bizalommal kérjük egyházi lapszerkesztő kollegáinkat, legyenek szívesek e rövid felhívást lapjuk legközelebbi számába átvenni. Szerk.)

Iskolai értesítők. (Folytatás). 7. Évkönyv a debreczeni főiskola akadémiai tanszakairól. Összeállította Dr. Bacsoni Lajos, ez évi akadémiai igazgató. Ez évkönyv elején Dr. Öreg János philosophiai tanári székfoglaló értekezése, és az ezen alkalommal a főtisztelt püspök úr és az akad. igazgató által tartott beszédek állanak. Lapunk annak idején részletes referátát hozott ezen tanári székfoglalói ünnepélyről s csaknem teljes egészében közölte a szaktanári értekezést. Ismételnünk ugyan, de a teljesség kedvéért elmondjuk, hogy főiskolánk hittudományi szakán 5, a jog- és államtudományi szakban 6, s a bölcsészeti szakban a két félévben együtt 10 tanár tanított. Hittanhallgató volt ez intézetben a tanév elején 75, a tanév végén 70, joghallgatónk a tanév elején 127, a tanév végén 111; összesen a tanév elején 202, a tanév végén 181 hallgatója volt a két akadémiának. Mellőzve e részletesen kidolgozott évkönyv minden egyéb, általunk annak idején bizonyára ismertetett adatait, felhívjuk egyházi hatóságaink figyelmét az évkönyv XXV. cikkére, mely adatokat tartalmaz a tanév történetéhez. Tudomásunk szerint, legalább az utolsó másfél évtized alatt nem jelent meg debreczeni akadémiai értesítőnkben ily részletesen kidolgozott, a tanévnek valóban minden mozzanatát felölelt igazgatói értesítés egy lefolyt tanévről, de régen is volt e főiskolában oly tanév, mint a tavalyi, melyben az akadémiai tanárkar oly pezsgő tevékenységet fejtett volna ki a főiskolai szervezet és intézmények javítása, tökéletesítése ügyében. Tisztelet érte a mult tanévi akadémiai igazgatónak! Az adatok közt közölve van I. az igazgatónak a tanév elején a főiskolai előljáróshoz, majd a tanuló ifjúsághoz intézett beszéde; II. a tanulói létszám és tanulmányi előhaladás, melyben össze van állítva az akadémiai hallgatók létszámának az utolsó 10 év alatti hullámlása, mely a joghallgatóknál nagymérvű emelkedést, míg a hittanhallgatóknál jelentékeny csökkenést mutat; III. az akadémiai tanárok és tanártestületek tevékenysége, melyben közölve van a főiskolának egyetemi színvonalra leendő fejlesztése ügyében az akadémiai igazgató által szerkesztett szép munkát, s felvannak sorolva a dekanátusok szervezésére stb. tett lépések; IV. adományok, ajándékozások; érdekes adat itten az arról való megemlékezés, hogy báró Vay Miklós, kilenczven éves korában a főváros egyik elsőbb rendű festője által készített arcképét küldte meg főiskolánk részére az igazgató kérése folytán, ki ő Excellentiájától az igazgatói hivatal részére csak egy egyszerűbb arcképet kért; V. vesztegeink cím alatt néhai Révész Bálint püspök és Szűcs István főgondnok haláláról emlékezik meg az igazgató; VI. főtiszt.

Kiss Áron püspök és Simonffy Imre helyi főgondnok urak megválasztásáról, s Thót Ferencz és Osterlamm Ernő nyugalmába lépéséről és a tanárkar körében történt egyéb személyváltozásokról szól; végre a VII. Dr. Török József, Tóth Sámuel és Balogh Ferencz 50, illetőleg 25 éves jubileumáról, a Comenius Ámos emlékűnnepélyről s a koronázás 25 éves évfordulója alkalmából rendezett ünnepélyről szól. — 8. A sárospataki ev. ref. főiskola (akadémia és gimnázium) értesítője. Összeállították Szinyei Gerzson akadémiai. Kérészy István gimnáziumi igazgatók. XXXVI. évfolyam. Jellentés áll elől, és pedig igen részletes jelentés a tanév történetéről, melyből közöljük a következő adatokat. „Akadémiánkban a tanerők és az előadott tantárgyak számáról általánosan megjegyzem, hogy az I-ső félévben 11 rendes, 2 helyettes, 2 rendkívüli és 2 segédtanár 35 féle tantárgyat 150 órán; a II-ik félévben 11 rendes, 1 helyettes, 2 rendkívüli és 2 segédtanár 36 féle tárgyat hetenként 127 órán adott elő. Akadémiánkba ez év folyamán 35 új tanuló íratott be, 7-el kevesebb, mint tavaly. Ezek közül 16 theologus, 19 joghallgató volt. Hittanhallgató volt: I félévben IV. éves 8, III. é. 13, II. é. 14, I. é. 13, összesen 48; II. félévben IV. éves 9, III. é. 13, II. é. 13, I. é. 12, összesen 47. Joghallgató volt: I. félévben IV. éves 13, III. é. 12, II. é. 16, I. é. 14, összesen 55; II. félévben IV. éves 7, III. é. 11, II. é. 15, I. é. 10, összesen 43. Vallásra nézve a hittanhallgatók mind ev. ref. vallásúak. A joghallgatók közt az I-ső félévben 43 ev. ref. vallású, 8 római katolikus, 1 görög nem egyesült, 3 mózes vallású; a II. félévben 33 ev. ref. vallású, 7 római katolikus, 1 görög nem egyesült és 2 mózes vallású volt“. A két akadémián összesen 16 tanár tanított. A főiskolai könyvnyomda 20 művet, 64,305 példányban nyomott ki. Érdekes a főiskola gazdasági ügyeiről szóló azon adat, hogy az összes jövedelmező vagyon 1.022,453 frt 10 kr; ezzel szemben a kötelezettségek tőkéje 42,154 frt 43 kr, tehát a jövedelmező vagyon tisztán 980,298 frt 67 kr volt. Az 1891-iki vagyonkimutatásnál az 1890-ikihez képest 30,430 frt 17 krnyi értékesökkenés mutatkozik, mi úgy állott elő, hogy a királyhegyi szőlő, mely ez évben az államkormány-nak kísérleti települ engedtetett át, az idei vagyonmérlegbe már nem vétetett fel. A főiskolai tápintézetnek a lefolyt iskolai év első felében volt 239 tagja. Ezek közül 60 frtos volt 72; 40 frtos 38; 20 forintos 35; ingyenes 41; alapítványos 51; számfelletti ingyenes 2; tápintézeti jótéteményben részesült theologus 23; joghallgató 11; VIII. osztálybeli 9; VII. osztálybeli 21; VI. osztálybeli 19; V. osztálybeli 32; IV. osztálybeli 33; III. osztálybeli 30; II. osztálybeli 27; I. osztálybeli 25; progimnázista 9. Az első félévi létszám a második félévben csökkent 9 taggal. 1891. év szept. 3. napjától kezdve 1892. év jun. 30. napjáig elfogyasztott a tápintézet kenyet 13,676 darabot, vagyis 410·28 métermázsát; húst 94·39 métermázsát; paszulyt 20·94 métermázsát; kukoriczadarát 20·79 métermázsát; borsót 10·55 métermázsát; burgonyát 104 métermázsát; rizst 5·11 métermázsát; gerslit 3·50 métermázsát; peresztet 16·30 métermázsát; tarhonyát 38 kilogrammot; szalonnát 12·02 métermázsát; zsemlyét 19,794 darabot. A főiskolai betegsegélyző egyesület és kórház vagyoni állása 7871 frt 25 kr volt. A gymnasiumi szakban 14 tanár működött. Felvételtett az évfolyamán az I. o. 77; II. o. 72; III. o. 73; IV. o. 60; V. o. 62; VI. o. 48; VII. o. 47; VIII. o. 25, összesen 464. Vizsgálatot tett I. o. 70; II. o. 69; III. o. 69; IV. o. 53; V. o. 54; VI. o. 43; VII. o. 44; VIII. o. 24, összesen 426. A gimnáziumi 8

rendes osztályon kívül van egy gimnáziumi előkészítő (Progimnázium) osztály is. Az előkészítő osztály tanulóinak száma 35. A tanulók közt vallásra nézve volt: róm. kath. 25, gör. kath. 1, ág. evang. 3, evang. ref. 380, mózes hitű 17, összesen 426. A tanulók anyanyelvre nézve mindannyian magyarok voltak. Érettségi vizsgára jelentkezett 16 ifjú, kik közül jelesül egy sem, jól 7, egyszerűen 8 érett meg, egy pedig javító vizsgára útasított. Az értesítő végén a jövő tanévet illető értesítések, majd Emödy Dániel jogtanár és Kun Pál bölcsészettanár fölött tartott emlébeszédnek állanak. — 9. A dunántúli evang. reform. egyházkerület pápai főiskolájának értesítője. Kiadták Tóth Dániel akadémiai és Szilágyi József gymnasiumi igazgatók. Történeti adatok állanak az értesítő elején, majd ezután „Elméletek a villamosságról“ cz. a. Barabás Jenő főgymnasiumi tanár értekezése. A theologiai akadémián 6 tanár tanított; a hittanhallgatók száma I. éven 6, II. éven 5, III. éven 5, IV-ed éven 10, összesen 26, a főgymnasiumban 13 tanár és 3 felekezeti hitoktató, összesen 16 tanerő működött. A tanulók (nyilv. és magántanulók) összes száma osztályonként. Felvételtett az évfolyamán I. o. 61, II. o. 21, III. o. 36, IV. o. 39, V. o. 50, VI. o. 32, VII. o. 31, VIII. o. 30, összesen 300. Vizsgálatot tett I. o. 48, II. o. 20, III. o. 36, IV. o. 37, V. o. 46, VI. o. 31, VII. o. 28, VIII. o. 29, összesen 275. A tanulók közt vallásra nézve volt ev. ref. 142, ágost. ev. 29, r. kath. 44, izraelita 60, összesen 275. A tanulók közt anyanyelvre nézve volt magyar 274, német 1, összesen 275. Érettségi vizsgálatra 22 ifjú jelentkezett, kik közül jelesül 1, jól 5, egyszerűen 14 érett, 2 pedig javító vizsgálatra útasított. A konviktusról, vagy mint ott nevezik, köztartásról följegyzik az évköny, hogy a tanulók kétféle minőségű élelmezésben részesültek, a szerint, a mint 7 frt vagy 3 frt 50 kr havi díjat fizettek. A lefolyt iskolai évben a köztartáson a nagyobb díjasok havi átlagos számmal 64-en voltak, míg a kisebb díjasok köztartásán 71 tanuló nyert élelmezést; ebédet és vacsorát. Ezenfölül 19 szegény, szorgalmas, jó magaviseletű tanuló (ügynevezett terítők) az étteremben teljesített némi csekély szolgálatukért egészen ingyenes élelmezésben részesültek. — 10. A karczagi ev. ref. gymnasium értesítője. Közzéteszi Faragó János gymn. igazgató. Az értesítő elején Pruzsinszky Pál tanártól „A francia egyház a forradalom alatt, 1789—1815“ cz. a. egy hosszabb, igen érdekes tanulmány áll. Utánna adatok a gymn. mult tanévi történetéhez. Tanított az intézetben a hitoktatókkal együtt 11 tanár. A tanulók létszáma következő: év végén volt I. o. nyilv. 44, magán 7, II. o. nyilv. 22, magán 1, III. o. nyilv. 16, IV. o. nyilv. 18, magán 2, összesen 100 nyilvános és 10 magán tanuló. Vallás szerint az év elején beíratkozott tanulók közül volt: 74 ev. ref., 8 róm. kath. és 36 izraelita, kik anyanyelvre mind magyarok voltak. — 11. Értesítő a kegyes tanítórendiek debreczeni algymnasiumáról. Közzéteszi Cserhalmy József igazgató. „Két algebrai egyenlet resultánsa“ című mathematikai tanulmány, Schandl Miklóstól, áll az értesítő elején, mely után a tanévre vonatkozó adatok jönnek. A négy osztályban a más vallású vallásoktatókkal együtt 10 tanár tanított. A tanulók létszáma tanév végén 112 volt, u. m. I. o. 37, II. o. 37, III. o. 25, IV. o. 13. Ezek vallásokra következőleg oszlottak meg: róm. kath. 85, gör. kath. 2, gör. kel. 1, ág. ev. 1, ev. ref. 3, izr. 20. Nyelvi viszonyaikra nézve pedig magyar volt közülök 91, magyar-német 20, magyar-tót 1. — 12. A nagy-k-

kindai ev. reformált népiskola értesítője. Kiadja az egyháztanács. Igen helyes dolognak tartjuk, hogy a végvidéken levő missiói egyházunk lelkes egyháztanácsa értesítőt ad ki egy évi működéséről. A 4 osztályban összesen 29 gyermek járt, kik közül az év folyamán kettő kimaradván, év végén maradt 27 gyermek, u. m. I. o. fiú 4, leány 5; II. o. fiú 2, leány 5; III. o. leány 2; IV. o. fiú 9. Vallás szerint volt közülök ev. ref. 13, r. kath. 10, gör. kel. 5, unitárius 1, anyanyelv szerint pedig magyar 19, német 5, szerb 5. Tandíj nincs. Beírási díj: vallásbeli különbség nélkül bárkinek 2 frt, szegényebb sorsúaknak 50 kr.

A hajdú-nánási ev. ref. gymnasium tanári állomására, a pályázati határidő e f. év augusztus 25-ik napjáig azon megjegyzés mellett hosszabbított meg, melynélfogva pályázhatnak nemcsak a latin nyelv és történelemre képesítést nyert egyének, hanem azok is, kiknek szaktantárgyuk a latin-magyar, esetleg latin-görög.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: CSIKY LAJOS.

HIRDETÉSEK.

Pályázathirdetés tanári állásra.

Az államilag segélyezett, de azért a felekezeti autonóm egyházzhatósági kormányzata alatt álló csurgói ev. ref. főgymnasiumban a német nyelv tanszéke, melyhez 1100 frt fizetés, 50 frt ötödéves pótlék — mely pótlék azonban 200 frton fölül nem emelkedik — s 200 frt lakbér van, mint évi javadalom kötve, megüresedésben lévén, hogy betöltése a tanév elejére megtörténhessék, felhívom az e tanszékre pályázni kívánókat, kik az államszegély iránt az intézet képviselője részéről kötött szerződés szerint csak ev. ref. vallásúak lehetnek, hogy ez iránti kérvényüket a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumra, mely a belső somogyi ev. ref. egyházmegyének, mint az intézet fentartójának meghallgatása mellett, a tanszék betöltését fogja, czímezve, rövid életrajzuk kíséretében, s korukat, állapotukat, végzett tanulmányaikat, képesítettségüket, erkölcsiségüket, védkötelezettségi viszonyukat, testi épségüket, s ha már alkalmazva vannak, eddigi szolgálatuk minőségét mutató okmányaikkal felszerelten hozzám bezárólag *folyó hó 25-ig* küldjék be.

A nyertes pályázó a gymnasiumhoz tartozó tanári nyugdíjintézetnek is köteles és jogos tagja lesz, s összesen 21, — esetleg, ha a görögöt pótló tanfolyam behozatala következtében folyton szaporodó terhei a tanári karnak úgy kívánják, — 22 heti óra szám erejéig, a német nyelv mellett más tantárgyat is, melyre képesítettsége kiterjed, tartozik tanítani.

Kelt Csurgón, Somogy megyében, 1892. évi aug. hó 5-ikén.

Verbay István

ev. ref. lelkész,

a gymnasium igazg. tanácsának elnöke.

1—2

Pályázat

a békési ev. ref. hat osztályú gymnasium üresedésbe jött egyik tanszékére.

Tantárgyak: mennyiségtan, mértani rajz és szépírás. Szabadkézi rajzot is tanítani képesek, különben egyenlő minősítettség mellett, előnyben részesülnek.

Évi fizetés 1000, azaz egyezer frt o. é. évnegyedi előleges részletekben a gymn. pénztárból.

A megválasztott tanár vagy tanárjelölt két évi sikeres működés után állandósíttatik, utóbbi azonban csak azon esetre, ha időközileg tanári oklevelet szerez.

Az állandósított tanár a „Tiszántúli ev. ref. kö-zéiskolai tanárok nyugdíj- és gyámintézeté“ nek köteles tagja.

Kellően felszerelt pályázatok f. évi augusztus 25-ig alulírottához küldendők.

Békés, 1892. augusztus 7.

Szegedi Károly

ev. ref. lelkész,

a gymn. igazgató tanács elnöke.

1—2

Pályázathirdetés

ének-, zene- és tornatanári állásra.

Az államilag segélyezett, de azért a felekezeti autonóm egyházzhatósági kormányzata alatt álló csurgói ev. ref. főgymnasiumban az ének és zene tanítása, melynek évi javadalma 400 frt, hogy az alkalmazandó egyén állása annál tisztességesb legyen, a torna, illetve testgyakorlat tanításával, melylyel ugyanannyi fizetés jár, egyesíteni szándékoltatván, felhívom az ez állásra pályázni kívánókat, hogy ez iránti kérvényeiket — korukat, képesítettségüket, erkölcsiségüket, testi épségüket s a véderőhöz való viszonyukat mutató okmányaikkal felszerelten — hozzám *folyó hó 25-ig* küldjék be.

A testgyakorlat heti 16, az ének és zene rendszerint heti 12 órán át tanítandó, tekintettel azonban bizonyos ünnepélyes alkalmakra, melyek csak ritkán fordulnak elő, hogy az ifjúsági énekhez ezekhez kellőleg előkészítettessék, ez utóbbi óraszám időközönként szaporíttatni fog.

1—2

Kelt Csurgón, Somogy megyében, 1892. aug. hó 8.

Verbay István

ev. ref. lelkész, a gymn. igazg. tanács elnöke.

Pályázat.

A turkevei ev. reform. egyház egyik fi-tanítói állomására pályázat hirdettetik.
 Javadalom: 525 frt készpénz s 75 frt lakbér. Kötelesség: ez időszert az I-ső fi-osztály tanítása. Az egyháztanácsnak azonban joga leend a megválasztottat bármely osztály, illetve osztályok vezetésével megbízni. — Csak okleveles ev. ref. vallású tanítók pályázhatnak. A kellően felszerelt pályázati kérvények f. évi szept. 4-ig alulírotthoz küldendők.

Turkeve, 1892. aug. 8.

Szabó Sándor,
 ev. reform. lelkész s iskolaszéki elnök.

A tekintetes igazgató és tanító urak szives figyelmébe!

Van szerencsém ezennel értesíteni, hogy **Benkő Gyula** helybeli könyvkiadónak, széles hazánkban ugyancsak elterjedt és előnyösen ismert, következő tankönyvkiadványait megszereztem a **legújabb kiadásokban**. Ezen utolsó időben megjelent kiadások

Ifj. NAGEL OTTÓ kiadása

bélyegzéssel kerülnek forgalomba. E bélyegzéssel ellátott új kiadások oly iskolákban való bevezetése, a hol ezen jeles tankönyvek eddig használatban nem voltak, főtörekvésem lévén, e cél elérésére kívánatra **mutatványpéldányokat** szivesen küldök **ingyen bérmentve**, a tankönyvszükséglet szállítására ugyanazon feltételek mellett, készségesen ajánlom, mint a melyek bármelyik más kiadó részéről nyújthatnak.

Általánosan engedélyezve a magyar kir. közokt. miniszterium 17,358—88 számú rendeletével.

Gáspár Ignác. Első oktatás a földrajzban. A 4 osztályu elemi iskolák III. és IV. oszt. számára. Tizenkettedik javított kiadás, 62 fametszetü képpel, kemény kötésben ára 32 kr.

Általánosan engedélyezve a m. k. közoktatásügyi miniszterium 17,358—88. számú rendeletével.

Gáspár Ignác. Elemi földrajz. I. rész a népiskolák III. és IV. osztálya számára. Második javított kiadás, számos képpel, kemény kötésben ára 24 kr.

II. rész a népiskolák V. és VI. osztálya számára 64 képpel, kemény kötésben ára 32 kr.

Udvardy Gyula. Magyarok története életrajzi irányban, az elemi iskolák V. osztálya számára. Második javított kiadás ára 30 kr.

Füredi Ignác. Számtani példatár a népiskolák számára. A második osztály számára, 5. javított kiadás kötve ára 20 kr.

A harmadik oszt. számára, 5 jav. kiad. kötve 20 kr.

A negyedik oszt. számára, 3 jav. kiad. kötve 24 kr.

Az V. és VI. oszt. számára, 2 jav. kiad. kötve 32 kr.

Kis földrajz falusi iskolák számára írta Gáspár Ignác. Ára 16 kr.

Erdős Miksa. Elemi természetrajz a népiskolák felsőbb osztályai számára 75 képpel. kem. köt. ára 40 kr.

Gáspár Ignác. Számtan népiskolák II. osztálya számára. Ára 16 kr.

Gáspár I. Magyarország térképe népisk. számára 12 kr.

Dr. Ploetz Károly. Elemi francia nyelvtan. A 33. kiadás

után átdolgozta Nagy Lajos. I. rész, második javított kiadás kemény kötésben 44 kr.

II. rész. Második javított kiadás kemény köt. 44 kr.

Mind a két rész egy kötetbe kötve 80 kr.

E kitűnő tankönyv elemi és polgári iskolai használatra a m. k. közokt. miniszterium 17,358—88. számú rendeletével általánosan engedélyezve van.

Dr. Ploetz Károly. Syllabaire français. A francia nyelvtanítás első foka leány növendékek számára a 12. kiadás szerint magyar nyelven átdolgozta Nagy Lajos. Kemény kötésben ára 50 kr.

Dr. Ploetz Károly. Conjugaison française. Második fokozat a francia nyelv oktatására leányiskolákban. Olvasókönyvvel és szótárral. Az eredeti 12. kiadás után magyar nyelvre átdolgozta Kubinyi F. A. polg. isk. tanár. Kemény kötésben 80 kr.

Dr. Ahn Ferencz. Gyakorló tanfolyam a német nyelv gyors és könnyű megtanulására az eredeti tanmódszer nyomán írta Nagy Lajos. Első rész nyolczadik javított kiadás kemény kötésben ára 40 kr.

Második rész harmadik javított kiadás kemény kötésben ára 40 kr.

Mind a két rész egy kötetben kötve 80 kr.

Szabó Endre. A kézimunka tanítása a népiskolában. Második javított kiadás ára 72 kr.

Alsófokú ipariskolák számára engedélyezett a m. k. vallás- és közoktatásügyi miniszter 1890—13,450. sz. rendeletével.

Dr. Zsengeri S. Irálytan alsófokú ipariskolák számára. Kemény kötésben ára 40 kr.

Az itt elősorolt könyvek kaphatók

Ifj. NAGEL OTTÓ könyvkereskedésében
 Budapesten, Muzeum-körút, a nemzeti színház bérházában.